

РЕЦЕНЗІЯ

доктора педагогічних наук, професора

НІКОЛАЇ Галини Юрїївни

на кваліфікаційну наукову працю

ТУН ЛІНЬГЕ

«Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку музичних здібностей школярів за антропологічним підходом»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність теми зумовлена кардинальними змінами в освітньому та соціокультурному просторі, які відбулись за роки пандемії, коли трансляція цінностей музичного мистецтва у шкільній освіті нівелювалась недоліками онлайн-навчання, активне, особливо колективне, музикування гвалтовно замінилось пасивним споживанням ерзац-продуктів у віртуальному просторі, а розвиток музичних здібностей школярів утратив свій реальний інструментарій. Саме тому проблематика рецензованого дисертаційного дослідження знаходиться на вістрі наукових пошуків музично-педагогічної спільноти.

Доцільність розвідок Тун Лінґе визначається виявленою здобувачем низки суперечностей між: значним обсягом психолого-педагогічних напрацювань щодо розвитку музичних здібностей дітей та недостатньою розробленістю питань модифікації означеного процесу в умовах зацифрованого простору нової школи; між визнаними психолого-педагогічними здобутками щодо розвитку музичних здібностей особистості в індивідуальній формі та недостатньою розробленістю означеної проблеми щодо колективної форми організації освітнього процесу; між потребою в підвищенні якості фахової діяльності майбутніх учителів стосовно розвитку музичних здібностей кожного школяра та недостатньою увагою до озброєння майбутніх фахівців відповідними методами розвитку музичних здібностей учнів різного ступеня обдарованості ще в стінах вишу.

Дисертаційне дослідження Тун Лінґе «Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку музичних здібностей школярів за антропологічним підходом» входить до тематичного плану науково-дослідних

робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», є складником наукової теми кафедри музичного мистецтва і хореографії факультету музичної та хореографічної освіти «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми (реєстраційний номер 0120U002017). Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 25 жовтня 2018 року).

Серед **найбільш істотних наукових результатів**, що містяться в дисертації, відзначаємо теоретичне обґрунтування та інноваційне розв'язання проблеми підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку музичних здібностей школярів на засадах антропологічного підходу, а також наукову розробку моделі відповідної методики, в складі якої особливою новизною відзначаються принципи: особистісної полімотивації; налаштованості на індивідуалізовано-особистісне впровадження формульовано-розвивальних завдань в умовах колективної форми навчання; цілеспрямованої реалізації оздоровчих потенцій музично-розвивальних завдань; взаємодії зі школярами із забезпеченням особистісно-психологічної підтримки; надання компенсаторно-розвивального вектору музичним завданням; спонукання до аналітично-корекційної діяльності, творчої екстраполяції власного досвіду в розвивально-педагогічну практику; багатофункціонального призначення навчального матеріалу; стимуляції до пізнавально-інтеграційної самостійності. Наукову значущість має положення стосовно структури підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку музичних здібностей школярів в єдності мотиваційно-аксіологічного, когнітивно-фахового, рефлексивно-прогностичного та розвивально-креативного компонентів. Нового тлумачення набули музичні здібності як цілісний та складно організований феномен, що утворюється в результаті синтезу трьох площин його прояву: компонентно-горизонтальної, ієрархічно-вертикальної та функціонально-діяльнісної.

Увагу привертають оригінальні педагогічні умови (стимулювання свідомо-умотивованого ставлення до проблеми ефективного розвитку індивідуальних музичних здібностей школярів; гармонізація традиційних та інноваційних методів і технологій у підготовці майбутніх фахівців до розвитку музичних здібностей школярів; активізація пошуково-пізнавальної та творчо-продуктивної діяльності, спрямованої на розвиток музичних здібностей сучасних школярів), реалізація яких сприятиме успішному формуванню в майбутніх фахівців здатності ефективно сприяти розвитку музичних здібностей школярів.

На підставі аналізу тексту кваліфікаційної наукової праці Тун Лінґе «Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку музичних здібностей школярів за антропологічним підходом» можемо говорити про **обґрунтованість її наукових положень і висновків**, оскільки вони спираються на солідну теоретико-методологічну базу, зокрема, низку методологічних підходів, оригінальних методичних принципів, а також сукупність дослідницьких методів. Серед останніх вирізняємо теоретичні (узагальнення, систематизація, моделювання, низка аналітичних методів), емпіричні (анкетування, тестування, опитування, педагогічне спостереження), діагностичні та статистичні методи, а також педагогічний експеримент. Про обґрунтованість наукових результатів дослідження свідчать також переконлива апробація основних положень дисертації на одинадцяти міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема в Англії, Туреччині Швеції, та двох всеукраїнських.

Значення для науки і практики отриманих результатів дисертаційного дослідження Тун Лінґе полягає в тому, що у своїй сукупності вони розв'язують актуальну наукову проблему. Не викликає сумніву дієвість розроблених здобувачем педагогічних умов, а запропонована ним технологія командної роботи (TeamBuilding) з метою добору, розроблення й систематизації розвивально-дидактичних, здоров'язберезувальних ігор і рухових вправ, музичного матеріалу, комплексу наочних посібників і творчих завдань, а також технології і творчі завдання здоров'язберезувального спрямування можуть застосуватися на заняттях з постановки голосу, у вибіркових курсах з методики розвитку дитячого голосу і

музичних здібностей дітей шкільного віку, в курсі методики викладання музичного мистецтва у закладах вищої музично-педагогічної освіти, у педагогічній практиці майбутніх фахівців під час занять співом зі школярами, в умовах підвищення кваліфікації майбутніх учителів музичного мистецтва і викладачів вокалу в дитячих закладах неформальної освіти та у процесі самоосвіти й самовдосконалення фахівців відповідного профілю.

Оцінюючи **зміст та завершеність дисертації**, констатуємо, що її обсяг та структура відповідають вимогам до кваліфікаційних наукових праць, які подаються на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а зміст підкорений визначеній меті – у ньому послідовно розгортається теоретичне обґрунтування, розроблення та експериментальна перевірка методики підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку музичних здібностей школярів за антропологічним підходом. Хід вирішення поставлених Тун Лінґе завдань висвітлюється у змісті з логічною послідовністю. Зокрема, перше (схарактеризувати феномен музичних здібностей як системного утворення та специфіку його прояву в різних видах навчально-музичної діяльності) та друге завдання (розкрити сутність і структуру підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку музичних здібностей сучасних школярів) вирішуються у першому розділі. Результати виконання третього завдання стосовно методологічного та методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку музичних здібностей школярів презентуються у другому розділі. Четверте і п'яте завдання щодо розроблення діагностично-критеріального апарату дослідження та механізмів його застосування задля визначення рівнів підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку музичних здібностей школярів, а також стосовно експериментальної перевірки ефективності відповідної методики вичерпно розв'язано у третьому розділі. Привертає увагу процедура оцінювання рівнів підготовленості майбутніх фахівців до розвитку музичних здібностей школярів, що здійснювалось за спонукально-мобілізаційним, фахово-гностичним, діагностично-проективним та творчо-діяльнісним критеріями з відповідними показниками.

Про високий рівень виконання поставлених наукових завдань та безсумнівне володіння здобувачем методологією наукової діяльності свідчить також обґрунтована послідовність перебігу перевірки ефективності авторської методики, що здійснювалась за констатувально-настановним, пізнавально-практичним, досвідно-творчим етапами та віртуозно розробленими оригінальними методами, що відповідали меті та змісту кожного з означених етапів.

Можемо стверджувати, що зміст і сутність методичного контенту дисертації повністю відповідає спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Дискусійні положення та зауваги до змісту дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи результати кваліфікаційної наукової праці Тун Лінґе, висловимо деякі побажання та вказівки щодо її недоліків.

1. У дисертації пропонується застосовувати в роботі зі школярами елементів популярної релятивної системи навчання співу, натомість детально означена система не розглядається, що не дозволяє повною мірою визначитись щодо ступеня доцільності, з погляду дисертантки, її використання з метою розвитку музичних здібностей школярів на заняттях музичного мистецтва.

2. Важко погодитися з тим, що дослідниця пропонує спочатку працювати над почуттям метру, і тільки потім – над розвитком ритмового почуття.

3. Здобувачу не завжди вдається вирішувати складну проблему співвідношення термінів «чуття», «відчуття», «почуття» в ході обґрунтування структури музичних здібностей.

Про достатню **повноту викладу основних результатів** дисертації Тун Лінґе у наукових виданнях свідчить наявність основних положень кваліфікаційної наукової праці в низці публікацій, зокрема у 9 публікаціях, з яких 3 статті – у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному науковому періодичному виданні, 5 – мають апробаційний характер. Матеріали надруковано українською та англійською мовами.

Особистий внесок здобувача в роботах, написаних у співавторстві, полягає в характеристиці головних проблем у галузі музичного виховання й розвитку музичних здібностей школярів на сучасному етапі, визначенні сутності поняття

«освічений аматор» та узагальненні досвіду українських фахівців у галузі музичного виховання; характеристики інноваційних методів удосконалення емоційно-вольової саморегуляції співаків-початківців, характеристики типових для китайської музично-освітньої системи проблем у вихованні школярів як музичних аматорів, обґрунтуванні принципів навчання сольного академічного співу учнів молодшого шкільного віку та особливостей італійської вокальної школи, які забезпечують збереження вокального здоров'я співака. У цілому, обсяг і зміст публікацій засвідчують ґрунтовне опрацювання здобувачем теми дослідження.

Висновок про відповідність кваліфікаційної наукової праці чинним вимогам. Дисертація «Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку музичних здібностей школярів за антропологічним підходом» є актуальним, оригінальним і завершеним дослідженням, в якому його авторка, Тун Лінґе, отримала науково обґрунтовані результати і кваліфіковано виконала поставлене наукове завдання, продемонструвавши володіння методологією наукової діяльності та спроможність продукувати результати, яким властиві наукова новизна, теоретична і практична значущість. Рецензована кваліфікаційна наукова праця відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка, Тун Лінґе, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

Професор, доктор педагогічних наук,
професор кафедри музичного мистецтва і хореографії
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Галина НІКОЛАЇ